

Kolberga 2:4

Arkeologisk förstudie 2010

Oskarshamns socken, Oskarshamns kommun, Kalmar län

Helena Victor

KALMAR LÄNS MUSEUM
Arkeologisk rapport 2010:23

Kolberga 2:4

Arkeologisk förstudie 2010

Oskarshamns socken, Oskarshamns kommun, Kalmar län

Författare	Helena Victor
Copyright	Kalmar läns museum
Redaktion	Per Lekberg, Seija Nyberg
Kartor	Publicerade i enlighet med tillstånd 507-98-2848 från Lantmäteriverket
Förlag	Kalmar läns museum
ISSN	1400-352X

Abstract

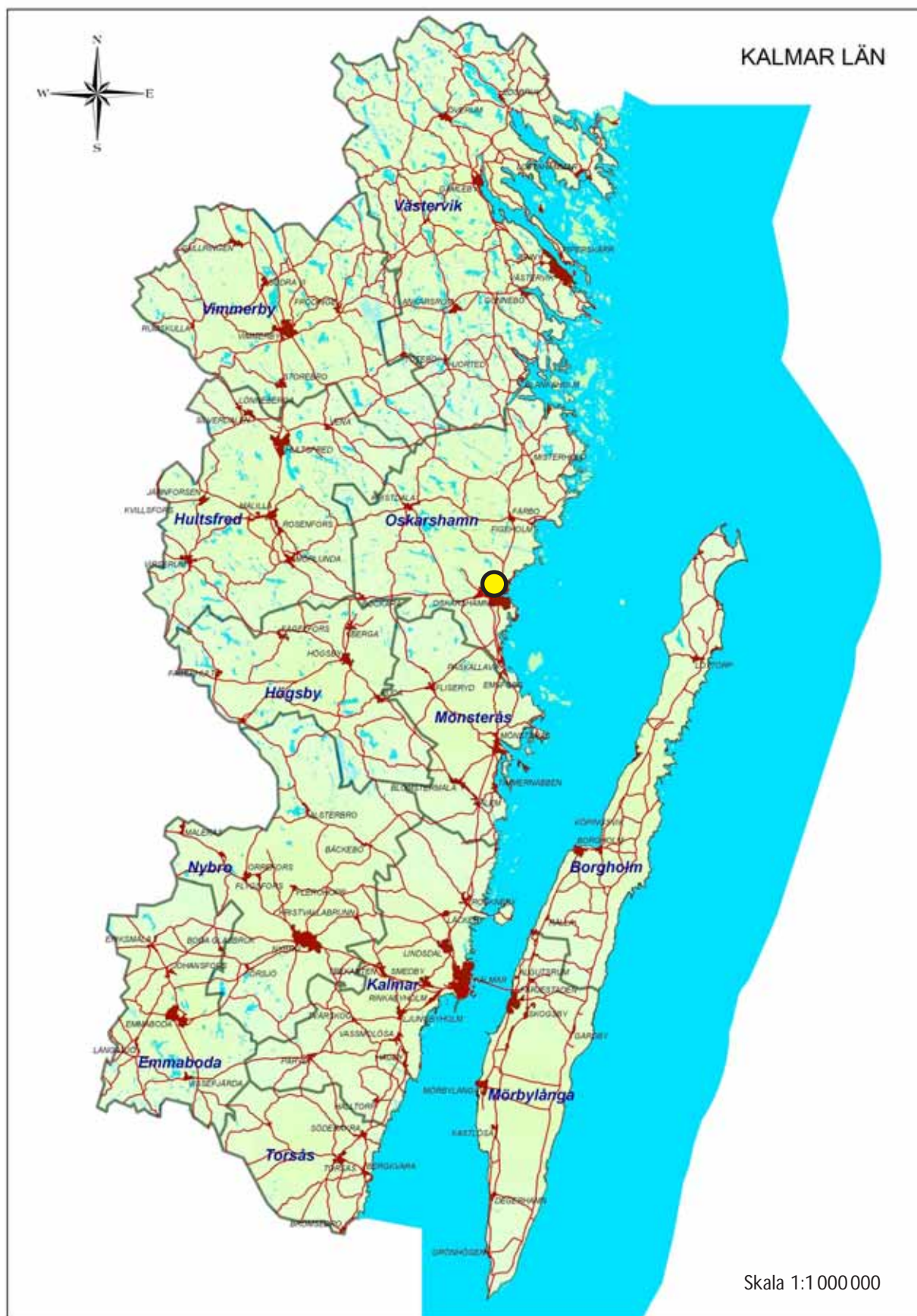
Keywords: field survey, cultural values, historical values, prehistoric, medieva, agrarian activities

This report presents the results of a limited archive and field survey of the area, in the northern part of Oskarshamn at Kolberga 2:4. The purpose of the study was to decide whether proposed constructions would impact negatively on hitherto unknown cultural and historical values of the site. The archive study gave nothing of interest from an archaeological and antiquarian point of view.

The archaeological field survey were made by Kalmar läns museum in October 2010. Two surfaces with agrarian remains could be seen, one larger in the northern part and one smaller in the southern part of the assessment area. At the northern surface there were terraces and clearance cairns. A small stone fence or wall was also located in the northern part of the area.

Innehåll

Sammanfattning.....	7
Inledning.....	8
Topografi och fornlämningsmiljö.....	9
Genomförande	12
Resultat	13
Tolkning och åtgärdsförslag.....	15
Referenser	16
Tekniska och administrativa uppgifter	17
Bilaga: Utdrag ur Lantmäteriets digitala arkiv.....	19

Karta över Kalmar län med undersökningsområdet markerat.

Sammanfattning

Inför planeringen av etablering av ett nytt område i norra delen av Oskarshamn intill E22 har en arkeologisk förstudie efterfrågats av Oskarshamns kommun. Inom de aktuella fastigheterna planeras en nyetablering av ett område för handel, kontor och service. Området som ingår i utredningen är beläget direkt öster om väg E22 (fig. 1) vid Trafikplats Oskarshamn norra. Utredningsområdet uppgår till en yta om ca 66 000 m².

Inga kända fornlämningar fanns inom undersökningsområdet, men efter besiktning från Länsstyrelsen fanns det misstankar om eventuella okända fornlämningar inom området. De genomför-

da arkivstudierna gav ingen information om områdets tidigare historia. Vid fältbesiktningen påträffades dels en mindre röjd yta i södra delen av området och dels en större röjd yta i den norra delen. I anslutning till den norra röjda ytan påträffades också förmodade röjningsrösen och en terrasering. En stenmur fanns också i den nordöstra delen av området (fig. 2).

Kalmar läns museum rekommenderar en särskild utredning för att utröna karaktär och datering av nypåträffade lämningarna, särskilt med tanke på att liknande lämningar med förmodad förhistorisk datering finns i närområdet.

Inledning

Inför planeringen av etablering av ett nytt område i norra delen av Oskarshamn intill E22 har en arkeologisk förstudie utförts av Kalmar läns museum under oktober 2010. Fältbesiktningen utfördes när det var kallt men snöfritt.

Antikvarisk bakgrund

Inför planeringen av etablering av ett nytt område i norra delen av Oskarshamn intill E22 har en arkeologisk förstudie efterfrågats av

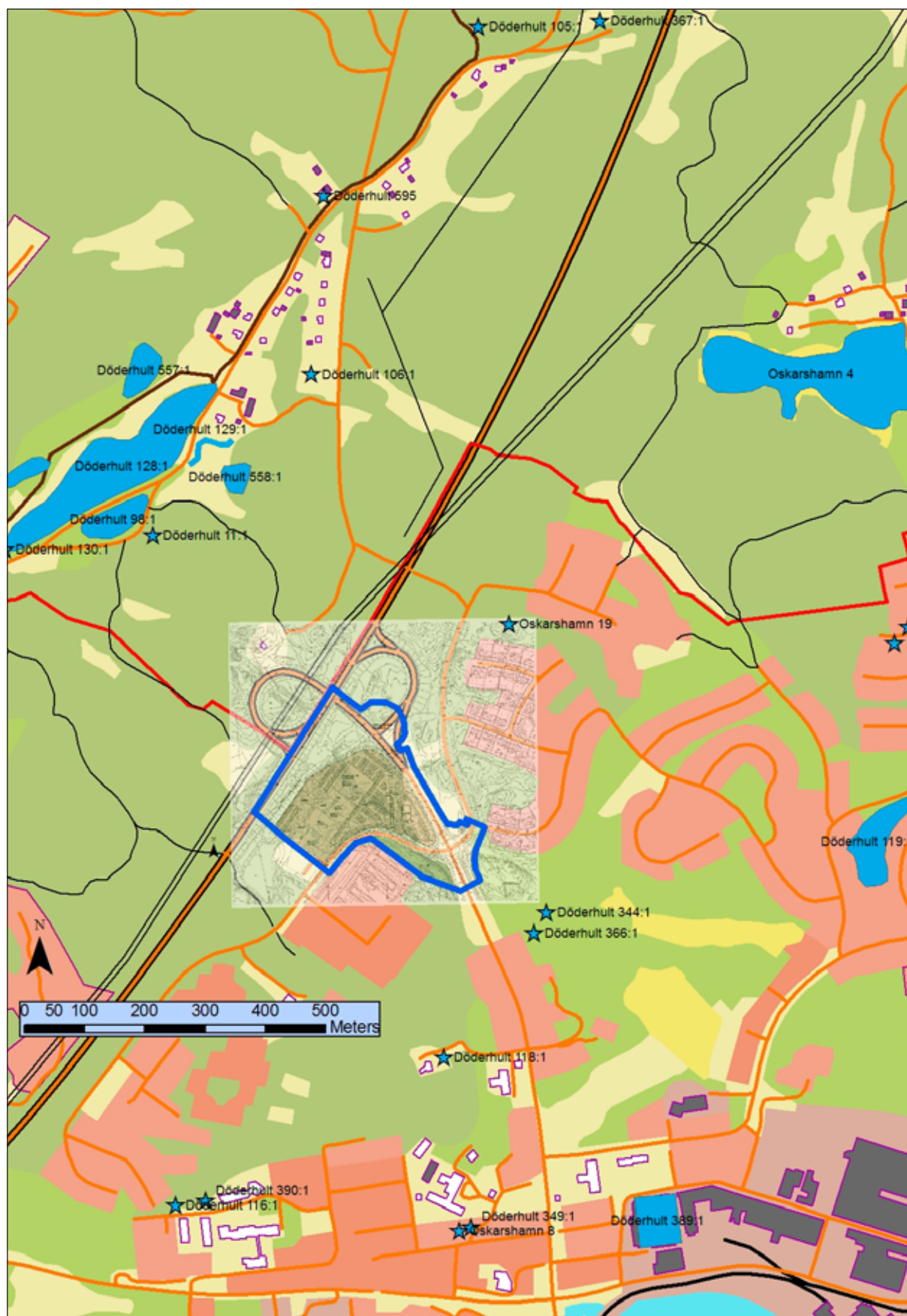
Oskarshamns kommun. Inom de aktuella fastigheterna planerar Oskarshamns kommun en nyetablering av ett område för handel, kontor och service. Området som ingår i utredningen är beläget direkt öster om väg E22 (fig. 1) vid Trafikplats Oskarshamn norra. Utredningsområdet uppgår till en yta om ca 66 000 m².

Inga kända fornlämningar finns inom undersökningsområdet, men efter besiktning från Länsstyrelsen finns det misstankar om eventuella okända fornlämningar inom området.

Topografi och fornlämningsmiljö

Utredningsområdet ligger i Oskarshamns stad och fornlämningsbilden karakteriseras därför av stadsanknytna lämningar samt de väster om E22:an liggande stora områdena med fossila åkermarksytor, boplatslämningar och gravar (fig. 1). Området karakteriseras av berg i dagen i en klippig terräng med mindre dalgångar. Topografin i undersökningsområdet varierar

stort mellan den norra och södra delen. I norr är ytan långlänt, närmast sank och området flankeras av större klippor (jmf. framsidan). Den södra delen består främst av träd och mossbevuxna klippor med mindre dalgångar och plana ytor mellan. Genom den skiftande terrängen varierar höjderna inom områden mellan 14 m ö h till 30 m ö h.

Figur 1. Utredningsområdet (blått) med registrerade fornlämningar markerade (turkos) med RAÄ-nr.

RAÄ nr	Typ	Datering
O 4	Boplats	Stenålder
11:1	Röse	Bronsålder
O 19:1	Fyndplats svärd	Bronsålder
118	Minnessten	1952
119	Boplats	Stenålder
106	Husgrund, torp	Nyare tid
128	Boplats/odlingslämningar	Bronsålder-medeltid
129	Fossil åker	Bronsålder- Nyare tid
130	Torpställe	Nyare tid
344	Boplats	Stenålder
366	Klara fulings grotta	Nyare tid
556	Fossil åker	Bronsålder- Nyare tid
557	Fossil åker	Bronsålder- Nyare tid
558	Fossil åker	Bronsålder- Nyare tid

Tabell över närliggande fornlämningar: O=Oskarshamns socken. Resterande RAÄ-nr från Döderhults socken.

Genomförande

Den frivilla arkeologiska förstudien har bestått av följande steg.

- Kart- och arkivstudier
- Fältinventering
- Analys och sammanställning av resultaten i rapportform

Utredningen inleddes med en kart- och arkivgenomgång. Kartstudierna med tyngdpunkt på äldre kartmaterial syftar till att ge en kulturhistorisk bakgrundsbild av landskapet samt ge underlag och stöd för fynd av sedan tidigare ej registrerade lämningar inom utredningsområdet. Kart- och arkivstudierna har omfattat

följande moment och källmaterial:

- Lantmäteriets digitala arkiv
- Riksantikvarieämbetets Fornminnesregister/Informationssystemet om fornminnen (FMIS)
- Kalmar läns museums arkiv & bibliotek
- Arkeologiska rapporter
- SOFI – digitala ortnamnsregistret

Vid fältinventeringen har hela området inspekterats till fots och valda objekt fotograferats och markerats på kartan. Dessutom har lämningarnas karaktär dokumenterats. Vid inventeringen rådde fint men kallt väder.

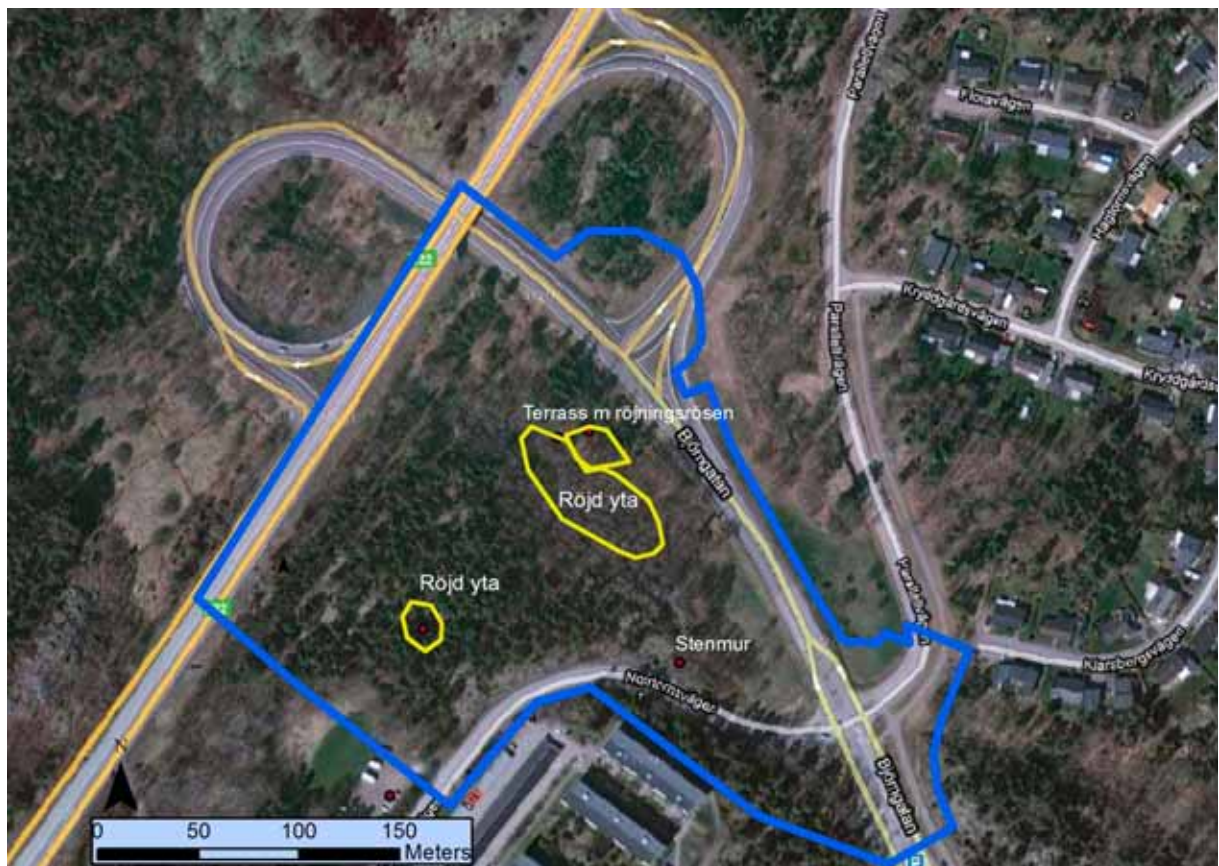
Resultat

Kart & arkivstudier

Då utredningsområdet ligger i ett perifert läge för både Kolberga gård och Oskarshamns stad, finns inga historiska kartor med relevans i Lantmäteriets digitala arkiv. Eftersom fastigheten ligger inom Oskarshamns stad och Kolberga gård berör kartmaterialet främst dessa trots att 110 kartposter har genomsökts (se bilaga).

Förmodligen har området utgjort en utmark till Kolberga gård och med tanke på områdets bergiga och sankta terräng är det inte heller troligt att några större aktiviteter har skett här i modernare tid.

Inom undersökningsområdet fanns inga kända fornlämningar men i närområdet, sär-

Figur 2.

skilt väster om ytan, finns en större mängd förhistoriska fornlämningar. Det finns många olika typer av fornlämningar som sträcker sig från stenålder till nyare tid i närheten (jmf. fig. 1).

Förra året framkom ett spektakulärt fynd i form av ett svärd (RAÄ O 19) från bronsåldern (ca 1000 f Kr) endast 200 m N om det nu aktuella området (Alexandersson et al 2009). Det stora fornlämningskomplexet väster om E22 och NV om UO indikerar att en omfattande bebyggelse funnits i området under förhistorisk tid, eventuellt under just bronsåldern.

Fältinventering

Inom den utredda ytan påträffades två röjda ytor (fig. 2). Den mindre södra röjda ytan ligger relativt skyddat inne i skogen mellan stenblock och höjder och utgör en del av ett topografiskt välvgränsat område i mindre blockig terräng. Ytan är ca 30 x 40 och möjligen ligger mindre röjningsrösen intill. För att avgöra om det rör sig om röjningsrösen eller annan fornlämning måste dock mossa och vegetation avlägsnas.

Den norra större röjda ytan genomkorsas av ett dike/bäck och är beväxt med träd (fig. 3)

Vid den nordvästra delen av den större röjda ytan fanns dessutom tidigare okända terrasseringsringar och röjningsrösen. Den faktiska karaktären av dessa lämningar kräver en noggrannare undersökning.

Dessutom påträffades en ca 20 m lång stenmur (fig. 4) i områdets nordöstra del. Den kan delvis vara av äldre datum. I ytan fanns modernare sprängsten, men under denna föreföll muren mer stensträngsartad (fig. 5).

De agrara lämningarna i form av röjda ytor, terrasseringsringar och röjningsrösen kan mycket väl visa sig vara samtida med det stora bebyggelsekomplexet med just denna typ av lämningar väster om undersökningsområdet.

Figur 3. Den större röjda ytan i norr. Fotot taget från öster.

Figur 4. Stenmuren i områdets nordöstra del. Fotot taget från norr.

Figur 5. Stenmurens västra del med modernare sprängsten över äldre. Fotot taget från norr.

Tolkning och åtgärdsförslag

Området vid de röjda ytorna, särskilt den större, bör alltså uppfattas som ett odlingsområde från äldre tid. Det går i dagsläget inte att uttala sig om en närmare datering då dylika lämningar kan härröra från allt från bronsålder till historisk tid, men eftersom lämningarna inte

är synliga på något äldre kartmaterial är det möjligt att de är medeltida eller äldre.

En fördjupad utredning på och i anslutning till de röjda ytorna i syfte att utröna dessas karaktär och datering förordas.

Referenser

Alexandersson, K. Dahlin, M. och Goldhahn, J. 2009. Ett grepptungesvärd från period IV. Arkeologisk undersökning 2009, Oskarshamn kommun, Oskarshamns stad, Småland. Kalmar läns museum, Arkeologisk rapport 2009:38.

Tekniska och administrativa uppgifter

Kalmar läns museums dnr: 33-596-10

Projektnummer KLM: 2010/46

Uppdragsgivare: Oskarshamns kommun

Landskap: Småland

Kommun: Oskarshamn

Socken: Oskarshamn

Fastighet: Kolberga 2:4

Fornlämningsnr: inga kända

Ekonomisk karta: 6G 0H Flathult

X koordinat: 6349023

Y koordinat: 587150

M ö h: 14-30 möh

Fältarbetstid: 1 dag

Antal arbetsdagar: 6

Personal: Helena Victor

Foto, Du nr: Du 176

Fynd nr: Inga fynd

Fynd: Inga fynd tillvaratogs

Dokumentation: All dokumentation förvaras på KLM.

Inmätning: Sweref 99 16:30

Bilaga

Bilaga 1. Utdag ur Lantmäteriets digitala arkiv

Utdrag ur Lantmäteriets digitala arkiv över historiska kartor, Oskarshamns kommun. Kolberga gård.

Karta	Åtgärd	År
08-DÖD-96 (2 bilder)	Övrigt	1811
08-DÖD-97 (2 bilder)	Övrigt, Storskifte	1811
08-DÖD-151 (2 bilder)	Övrigt	1826
08-DÖD-152 (2 bilder)	Övrigt	1826
08-OHN-17 (10 bilder)	Utstakning, Protokoll	1856
08-OHN-21 (11 bilder)	Protokoll ang. reglering	1858
08-OHN-23 (12 bilder)	Utstakning	1862
08-OHN-24 (13 bilder)	Tomtreglering	1863
08-OHN-25 (11 bilder)	Tomtreglering	1863
08-OHN-27 (10 bilder)	Reglering av tomtgränser	1863
08-OHN-28 (15 bilder)	Tomtreglering	1863
08-OHN-30 (9 bilder)	Utstakning	1863
08-OHN-31 (14 bilder)	Utstakning	1863
08-OHN-29 (13 bilder)	Rågängsätgård	1864
08-OHN-32 (7 bilder)	Utstakning	1864
08-OHN-33 (11 bilder)	Utstakning	1865
08-OHN-34 (12 bilder)	Utstakning	1865
08-OHN-35 (10 bilder)	Rågängsätgård	1869
08-OHN-36 (13 bilder)	Mätning	1870
08-OHN-38 (11 bilder)	Inställd åtgärd eller förrättning	1872
08-OHN-39 (25 bilder)	Mätning, Utstakning	1872
08-OHN-40 (30 bilder)	Utstakning	1872
08-OHN-41 (15 bilder)	Utstakning	1872
08-OHN-43 (10 bilder)	Avvägning	1873
08-OHN-44 (15 bilder)	Utstakning	1874
08-OHN-45 (21 bilder)	Gränsreglering	1876
08-OHN-46 (17 bilder)	Utstakning	1876
08-OHN-47 (27 bilder)	Delning, Mätning	1877
08-OHN-48 (31 bilder)	Utstakning	1877
08-OHN-49 (22 bilder)	Delning	1878
08-OHN-51 (11 bilder)	Ägoutbyte	1878
08-OHN-52 (19 bilder)	Undersökning	1878
08-OHN-53 (8 bilder)	Mätning	1879
08-OHN-54 (16 bilder)	Gränsändring	1880
08-OHN-55 (20 bilder)	Utstakning	1880
08-OHN-56 (13 bilder)	Mätning, Utstakning	1880

Karta	Åtgärd	År
08-JVG-VIII:1 (82 bilder)	Expropriationsmätning, Avsöndring, Expropriation	1881
08-JVG-VIII:3 (4 bilder)	Expropriation, Avsöndring	1882
08-OHN-58 (33 bilder)	Utstakning	1884
08-OHN-59 (41 bilder)	Utstakning	1884
08-OHN-60 (352 bilder)	Inställd åtgärd eller förrättning	1887
08-OHN-61 (13 bilder)	Mätning, Utstakning	1890
08-OHN-62 (85 bilder)	Övrigt	1890
08-OHN-63 (28 bilder)	Utstakning	1891
08-OHN-64 (18 bilder)	Ägoutbyte	1894
08-OHN-78 (4 bilder)	Införlivande	1897
08-OHN-65 (23 bilder)	Utvidgning	1898
08-OHN-66 (18 bilder)	Utstakning	1898
08-OHN-67 (25 bilder)	Tomtreglering	1900
08-OHN-AVS17 (3 bilder)	Avsöndring	1902
08-OHN-AVS70 (4 bilder)	Avsöndring	1905
08-OHN-69 (25 bilder)	Ägoutbyte	1906
08-OHN-AVS75 (5 bilder)	Avsöndring	1909
08-OHN-AVS77 (5 bilder)	Avsöndring	1910
08-OHN-AVS78 (6 bilder)	Avsöndring	1910
08-OHN-AVS124 (8 bilder)	Avsöndring	1911
08-OHN-AVS80 (5 bilder)	Avsöndring	1912
08-OHN-AVS82 (5 bilder)	Avsöndring	1912
08-OHN-AVS85 (5 bilder)	Avsöndring	1912
08-OHN-AVS86 (7 bilder)	Avsöndring	1912
08-OHN-AVS90 (4 bilder)	Avsöndring	1913
08-OHN-AVS94 (4 bilder)	Avsöndring	1913
08-OHN-AVS96 (5 bilder)	Avsöndring	1913
08-OHN-AVS112 (5 bilder)	Avsöndring	1913
08-OHN-AVS97 (6 bilder)	Avsöndring	1914
08-OHN-AVS98 (4 bilder)	Avsöndring	1914
08-OHN-AVS99 (5 bilder)	Avsöndring	1914
08-OHN-AVS101 (5 bilder)	Avsöndring	1915
08-OHN-75 (38 bilder)	Ägostyckning	1915
08-OHN-AVS31 (3 bilder)	Avsöndring	1916
08-OHN-AVS32 (4 bilder)	Avsöndring	1916
08-OHN-AVS33 (4 bilder)	Avsöndring	1916
08-OHN-AVS115 (4 bilder)	Avsöndring	1916
08-OHN-AVS43 (5 bilder)	Avsöndring	1917
08-OHN-AVS1 (7 bilder)	Avsöndring	1917
08-OHN-AVS50 (4 bilder)	Avsöndring	1917

Karta	Åtgärd	År
08-OHN-AVS51 (5 bilder)	Avsöndring	1917
08-OHN-AVS121 (4 bilder)	Avsöndring	1917
08-OHN-AVS4 (4 bilder)	Avsöndring	1917
08-OHN-AVS52 (5 bilder)	Avsöndring	1917
08-OHN-AVS54 (4 bilder)	Avsöndring	1917
08-OHN-AVS56 (5 bilder)	Avsöndring	1917
08-DÖD-1098 (11 bilder)	Arealutredning, Avstyckning	1918
08-OHN-AVS10 (5 bilder)	Avsöndring	1918
08-OHN-AVS12 (5 bilder)	Avsöndring	1918
08-OHN-AVS61 (5 bilder)	Avsöndring	1918
08-OHN-AVS126 (4 bilder)	Avsöndring	1918
08-OHN-AVS104 (4 bilder)	Avsöndring	1918
08-OHN-AVS108 (4 bilder)	Avsöndring	1918
08-OHN-AVS66 (4 bilder)	Avsöndring	1918
08-OHN-136 (20 bilder)	Fastighetsreglering	1972
08-OHN-137 (23 bilder)	Fastighetsreglering	1972
08-OHN-151 (26 bilder)	Fastighetsreglering	1972
08-OHN-147 (19 bilder)	Avstyckning	1972
08-OHN-148 (44 bilder)	Avstyckning, Fastighetsreglering	1972
08-OHN-153 (25 bilder)	Avstyckning	1972
08-OHN-139 (20 bilder)	Fastighetsreglering	1972
08-OHN-140A (7 bilder)	Fastighetsreglering, Avstyckning	1972
08-OHN-140B (28 bilder)	Fastighetsreglering, Avstyckning	1972
08-OHN-141B (24 bilder)	Avstyckning	1972
08-DÖD-331 (43 bilder)	Mantalsättning	1919
08-DÖD-790 (28 bilder)	Ägoutbyte, Gränsbestämning	1941
08-OHN-683 (16 bilder)	Övrigt, Registrering	1960
08-OHN-115 (14 bilder)	Avstyckning	1972
08-OHN-125 (53 bilder)	Avstyckning, Fastighetsreglering	1972
08-OHN-124 (20 bilder)	Avstyckning	1972
08-OHN-132 (32 bilder)	Fastighetsreglering	1972
08-OHN-133 (25 bilder)	Avstyckning	1972
08-OHN-134 (18 bilder)	Avstyckning	1972
08-OHN-135 (21 bilder)	Fastighetsreglering	1972

Adress

Box 104, S-391 21 Kalmar

Telefon

0480-45 13 00

Fax

0480-45 13 65

E-post

info@kalmarlansmuseum.se